

Szerkesztőség:

Templom-utca 15. hova a lap
szellemi részét illető minden
közl. intézendő. Telefon 58. sz.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

ZSILVÖLGYE

POLITIKAI, TARSADALMI ES GAZDASAGI HETI-SZEMLE.

Társrészkesztő: Dr. RIEBEL ÁRMÁN.

Felolós szerkesztő: MADERSPACH VICTOR.

Kiadóhivatal:

Muntzán-nyomda, hova a hir-
detések és pönkülömdenyak
intézendők. Telefon szám 15.

Hirdetések:

árszabály szerint. Nyitlár
keddenyeken soronként 40 f.
Megjelenik minden vasdrnap

A bányamunkások szervezése.

Hogy a szocializmus valóban komoly mozgalom, mellyel az államoknak és társadalmaknak, egyeseknek és társaságoknak egyaránt foglalkozniuk kell, kitűnik nemcsak a szocialista tanok terjedéséből, hanem a mély gondolkozású politikusok és államférfiak nyilatkozataiból is. Maga XIII. Leo pápa, akinél bölcsőbb, messzelátóbb fő kevés volt a mult és jelen században, korán felismerte a szociális probléma nagy jelentőségét, mely egy új törekvést, új irányzatot, új kívánalmat vetett föl s vízszbe a köztudatba s maga sietett a legmagasabb nézőpontból a kérdéshez szólni s a megoldás egyetlen lehetőségére a világ figyelmét főlhívni. Nem kisebb ember, mint II. Vilmos német császár volt az, aki XIII. Leo nagy koncepciójü enciklikáját, melyet a 80-as évek közepén a munkás kérdésről kiadott, nemcsak átértette, hanem annak alapjára helyezkedvén a szociális kérdés megoldását az ő országában e nagy pápa irányítása szerint vezette be.

A szociális mozgalom mindig tovább terjed, mind nagyobb és nagyobb tért foglal el a társadalmi életben. Ez már annyira áthatotta a köztudatot, s annyira kiváltotta minden igazságszerető ember

rokonérzését, hogy ma mindenfelé azt lehet hallani: „én is szocialista vagyok!”

Ezért ismételtem, hogy ha a bányamunkások szervezése nem is történt még meg, nem fog az sokáig késmi; s ha zsilvölgyi munkásviszonyaink nem is hagynak lényegesebb kívánnivalót fön, mert bányamunkásainkról aránylag tisztességesen van gondoskodva, az áramlat magával fogja rántani a mi munkásainkat is. Nagy tévedésben volnánk, ha Fábüis Cunctator szerepére vállalkoznánk, s egyszerű legyintéssel felénk néz e nagy kérdésre.

Dehát mit tegyünk? A feleletet már meg is adtam előbbi cikkemben, vagyis rajta kell lennünk, hogy e világmozgató probléma, mely legbensőbb lényében gazdasági harc, simán, rombolás nélkül nyertjen megoldást.

Mindenki elismeri, hogy a szocializmusban sok igazság van. Egy egész osztály kíván általa jogos és méltányos kielégítést. Már pedig az igazságnak az a természeté, hogy elebb-utóbb — győz. Ámde nem az egész szocializmus fog győzni, hanem csak a benne levő szintiszta igazság.

És itt eljutottunk azon válaszutra, amelynél a szocializmus kétfelé válik. Két féle szocializmus van: vörös szocializmus (szocialdemokratizmus), mely az ipari munkások és proletárok érdekében kivihetetlen dolgokra vállalkozik, és keresztény szocializmus, mely azt tanítja, hogy mindazt, ami a szocializmusban valóban jó s valóban igaz, azt a főnálló társadalmi rend keretében meg is kell valósítani minden körülmények között, vagyis a munkásosztályt alkotmányos jogokban kell részesíteni, megelégedésben s családja jólétét egy kell biztosítani, hogy ne kelljen nyomorogni e földön se, hanem mint szabad polgár érezze, hogy tisztas munkájá neki és övének nyugodt jövőt biztosít. A boldogság ugyanis nem az „uriságban“ rejlik, hanem a megelégedésben. Mivel pedig megelégedés nincs a szív és lélek harmoniájá nélkül, azért a keresztényszocializmus az igazságosság mértékének alkalmazásán s a földi jólét lehetőleges biztosításán kívül a vallásétkölcsi alapon való kulturális részesítést is sürgeti. Mely nélkül az ész és szív összhangja megzavarodik s megfosztja a proletárt azon földi javak bekés élvezetétől is, melyeket az osztó igazság s emberszeretet megszerzett.

A soc. demokratizmus (vörös szocializmus) a vallásról nem akar tudni. Istent, a tulvilági életet stb fantazmagóriának ne-

A ZSILVÖLGYE TÁRCÁJA

Az ősemler vallásos tárgyú művészeté.

A barlangi ábrázolásokon felismerhetők a fejlődés fokozatai. A legkedveltegebbek ábrázolások csak az alak körvonalaít tüntetik fel; az alak archaisztikus-profilban áll, a négy lábú állaton pl. csak a szemléző felé és két láb látszik, a részletek kidolgozása még elhanyagolt.

A második fokozaton álló ábrázolások már tökéletesebb rajzok, a válatok s az arány helyesebb megfigyelését tüntetik fel, de a színezés még monochrom. A harmadik s negyedik fejlődési fokozaton levő képeken az alakok jól megrajzolt

körvonalaít polychrom színezéssel vannak kiötve s részleteket gondos, eleven árnyékolással domborította ki az ősművész.

Bennünket nem csak az érdekli, hogy milyen volt a művészet a kiinduló ponton, hanem tudni óhajtjuk s keressük ama lélektani okokat, mellyel alkotásait, létre hozta az ősművész. Tudni akarjuk, hogy minő indító okból s mi végre kezdte s fejlesztette az ősemler a képzőművészetet?

Mélyreható bölcseleti kérdés az, hogy az ősemler művészeti tevékenysége a léleknek mely alapulajónságában gyökerezik?

Tudvalevő, hogy a származástán tulzó hívei általló származóitnak vélik az embert s az emberi, meg az állati lélek közt csak fokozati, nem lényeg-

ges különbséget ismernek el. Elméletükhöz következeten maradvá: igyekeznek az ősemler lelki életéből ledisputálni minden metafizikai elemet.

Max Verwon, a nagynevű fiziologus és követő állítása szerint: az ősemler összes művészeti tevékenységének alapja a játék szenvedélye, mely az embernek s az állatok egyaránt közös vonása. Állítják, hogy az ősemler csak eleinte pattingtata a közszerszámokat szukségleti kielégítésére; később már játékává let a közszerpattingtatás, e játék-ból fejlődött ki a művészeti tevékenység.

Ez az elmélet nem oldja meg a kérdést, mert csak arra vázsol, hogy mely fokozatos műveleteken át járhatott el az ősemler a művészeti tevékenységig. = A valóság pedig az, hogy az embernek, tehát az ősemlernek is kezdet óta ter-



JÖN! AZ „URANIA“ MOZGÓ SZINHÁZBAN. JÖN!
A KINEMATOGRÁFIA DIADALA! A KINEMATOGRÁFIA DIADALA!

GERMINAL

Nagy bányász-dráma Zola Emil világhírű regénye nyomán.



vezi. A főálló társadalmi rendet főlakarja forgatni s a szociális államot megalkotni — lsten nélkül, felsőbb szankción nélkülözök érköles nélkül, az erőszak automatikus megnyilvánulása alapján.

Hogy ez lehetetlen s ha kivihető volna is, főnn nem állhatna, minden ké-beláthatja. A szoc. demokratizmus azért túlló a célón s veszélybe sodorja azt a jót is, ami programjában van. Minden túlzás meg-bosszulja magát.

A jövő a keresztény szocializmusé. A szocializmus nagy kérdése csak ezen alapon nyer egészséges és megnyugtató megoldást. A bányamunkások szervezése is csak ezen alapon válik javukra.

A delegációk.

Az egyik Kísfaludy szerint: „ha nagyur vétkezik, a világ azt mondja: — ember; ha szegény, erre már azt mondja: — gaz-ember”.

Ha a nemesérszési magyar író, a ma-gyar országházba menne s látna, hogy mennyi ott az „ember”, vagy ha Margit-szigetre tévedne s látna az alkuszcsoportot, bármennyire sötét is legyen a sír, vissza-kívánczónék oda.

Ha egy diurnistára 20 koronát bízna, hogy küldje át az „A” hivatalba, ő azon-ban tévedésből a „B” hivatalba cimezi: ha nem is csapják el a diurnistát, bizonyo-nyosan szigorú megfigyelés alá veszik. Ha a tévedés az utcának tudomására jut, ott is újaf mutatnak rá: „ez a , . . .” Teszi ezt a nagyközség csupa emberszeretéből, erkölcsi szempontból, hogy a konkoly ne maradjon a buza között; de teszi gazdálkodási tekintetből is: a tiszta buza

értékesebb, lesz a börzén sokkal magasabb áron veszik meg.

A szégyeni diurnista felett tehát nap-rendre térhetünk: miért született diurnistának s miért nem legalább bankigazgatónak vagy éppen miniszternek. Visszafizetné az 1400000 koronát, lehunza a keztyűt, amelyre a pénz talán érintette s ki merné azt mon-dani, hogy nem tisztekezi? Akár a bírósá-g előtt megesküdhetik, hogy az ő kezét a pénz még csak nem is érintette. Kísfaludynak talán mégínsincs igaza, mert a nagy ur nem is vétkezhetik.

A munkapárt nem azért munkapárt, hogy az elavult (plane költői) igazságokat át ne munkálja. Teheti ezt annál biztosab-ban, mert munkáját Bécsben is honorálják; s ha igen, akkor az a munka csak áldást-hozó lehet Magyarországra. Hogyne! Volt idő és pedig nem is nagyon rég, amikor Bécsben azt hitték: akkora Magyarországon a bőség, az áldás, hogy az anyák kétszer szülnék egy évben, éppen azért kétszer is akartak „sorozni”, katona újoncokat áll-tatni.

Ha Deák Ferenc a tévedésről meg nem győzi, mégis tették volna. Igen, mert a bécsi jóakarát kifogyhatatlan.

A delegációban most is azért akarna néhány milliócskát javunkra írni, (talán nyakunkba varrni, a szedő) mert tudják hogy nálunk az év folytat meg csak ár-vezek se voltak. No meg azért, mert, „kéz-kezet mos”, s ha a Magyar delegátusok anyai készséggel szervirozzák a mosdó-tálat, a bécsiek sem lehetnek a la Lukács „smucigok” éppen azért készséggel meg ehettek anyai sziveséget, hogy a ma-gyar ellenzék által „kiforszírozott” plenáris gyűlésen nem jelennek meg. Ki merné tagadni a bécsi jóindulatól? Bármennyire

deferáljunk is a bécsi lojalitásnak, azt meg-még se kívánhatjuk, hogy a rebellis ma-gyarokkal, akiknek a bécsi felfogás szerint csak „akasztófa dukál”, együtt tanácskozna-znak. A „tisztelt barát”, az egészen más. Azt a magyar diszkardot az után rádobott só csak csiszolta, fényesítette, a magyar diszruhát pedig a moly ellen biztosította. A vidéken az a hír, hogy alakulóban egy nagy konzorcium a magyar diszkardoknak diszruhának sóval való konzerválására. A konzorcium nagy jövőnek néz elébe, mert részvényei a munkapártban azonnal kelendőbbek, mert a konzorcium igazgató-ságában a legfényesebb nevek fordulnak elő. A részvényeket mindakét delegációban „jegyzik,” Közben Lukács igen sok gratu-lációt kap, szorongatják a kezét, buzgó ságban efelejtik, hogy az a kéz még-is érintkezhetett a kocsiba dobott piszkos karttyával.

Vagy tán az „emberek” nem kötele-sek az ilyen bagatell dolgokat észrevenni? Vagy tán a felsőbb tízezernek más a tár-sadalmi kodexe? Szomorú lenne! Pedig úgy látszik, ugy van.

Rakowszkyt néhány jól talált közbe-szólásért, szeliden szólva, kitésekelik, pláne be sem engedik az íllesterembe:

Volt idő, mikor a polgárság a felsőbb körök erkölcsét tekintette zsinórmértékül, vagy legalább a felé tekintetget; mi lesz az országból, ha a mostani politikai perfidia az egész tömeget korrumpálja? ! S pedig ki tudja, még mire lehetünk elkészülve!

Vajjon még a sirok nem-e aszerint lesznek osztályozva: munkapárti-e vagy nem . . . Ha az ellenzékieknek 20 éves tévedésükért kell bünhődniök, ha az ágy-ban fekvő betegek is a szavazó urnához

meszetében van, beléontott, veleszületett lelki ké-pessége a művészeti, esztétikai érzék. Ez a képes-ség aztán alacsonyabb és magasabb fokban tény-leg kifejleszthető.

Az ősember esztétikai érzéke már az első, maga készítette köeszközökön is nyilvánult, és csak természetes az, hogy ami a technikai nehézségek-kel kellett küzdeni, addig nem érvényesíthette sza-badon a művészi érzéket. Az ősember azért fa-ragta csinos alakúvá a köeszközeit, hogy annak szemlétele saját magát s társait is gyönyörködtesse. A játékszenvedély csak egyik kifejlesztő té-nyezője lehet a művészetnek, de végre is az csak alárendelt kérdés, hogy mely melléköriülmények és mellékölok szerepelhetnek a művészeti tevé-kenységnél.

Az állatnak nincs művészete, mert nincs tu-lajdonképeni esztétikai érzéke, nincs érzéke a szép iránt; az állat „művészete” csak az ösztön mű-vészete.

A művészeti tevékenység alapja nem lehet az erotika, a nemi ösztön sem. — Mivel az őse-mber kispalasztikai alkotásai közt gyakoriak a ru-hátlan, a szexuális jelleggel túlzottan ábrázolt nő-zobrocskák, azért feltételezik, hogy a művészet az erotikának köszöni a létét. Sőt a napjainkban lé-tesített minden idők művészeti alkotásainak reme-keire hajlandók Konrad Guenther ama véleményét

vallani, mely szerint: a költészet és a képzőm-űvészet virágos szavakkal, ragyogó szinpompával s csillogó márvánnyal kezdet óta azt fejezi ki, amit a férfi szereteete keres — a nő.

Akik így vélekednek, azok „közellátással néz-nek s messze vetik el a stulykot. Hiszen ismeretes, hogy a művészet legremekbobb alkotásai vallásos tárgyú kölemények, képek, szobrok. Könnyű észrevenni, hogy a szixtinaí Madonna szebb, mint a legideálisabban ábrázolt antik női alakok, pl. a Milói Vénusz. Marillo Immaculata-ja szebb, mint Tizianonak. Vénusz képei.

Az erotika nem lehet a művészet kezdetének létrehozója, hiszen az erotika — ha ne n fékezik, még a jelenlegi kulturrembérl sem éri be mű-vészeti ábrázolások alkotásával és szemlélésével; még kevésbbé elégedhetett meg a nyers erényi ősember.

Mi azt valljuk, hogy az ősember művészeti tevékenységének alapja az ő szép iránti érzéke volt (azért szerette a pipert is); a művészeti tevé-kenységének legerősebb kifejlesztő tényezője pe-dig a vallás volt. Az ősművész alkotásainak leg-szebbjei a vallással voltak szoros kapcsolatban.

A barlangi rajzok és festmények, tehát a legművészebb alkotások, valamint a szikladombor-művek nem készülhettek csupán esztétikai gyö-nörökötetés céljából, mert ha csak ezért festett

volna az ősművész, akkor nem a nehezen hozzáférhető és koromsötét helyeket kereste volna. Nincs okunk feltételezni azt sem, csupán játékszenve-délyből festette volna tele — sokszor fárasztó munkával — a barlangok sötét üregét. Félve rözött festékeit sem pazarolta az ősművész haszon-talan, céltalan okból.

A néptani párhuzamok is arra utalnak, hogy az ősember állatábrázolási tulnyomórész tö-temképek, tehát vallási tárgyak. A természet-nek csaknem minden világörésben alkottak s al-komnak totemképeket. Az észak- és délamerikai in-dianók, az afrikai busmannok, az ausztráliai benn-születtek szintén készítenek barlangi festményeket, nevezetesen totemképek szánt állatábrázolásoka.

A preahistoriai kutatások legújabb eredmé-nyei révén bebizonyult az, hogy az európai őse-mbernek a jégkorszakban totemizmussal kaposzo-latos halotti kultuszban nyilvánult a vallási felfogása.

Miként napjainkban a kezdetleges kultúrko-n álló népek hiszik, hogy az ősember is hitte, hogy az állatok is szellemi lélekkel bíró lények, mint az ember; sőt hajlandó némely állatok le-letét az emberrel tökéletesebben vélni s ezért tiszteletet tanusított iránta. Így keletkezett az ani-malizmus és a totemizmus.

Az ősember tisztelte a vadlovat, a bölényt, a mamutot, stb., oltalmá alá helyezte magát, meg-

hurcoltatnak: jöhet idő arra is, hogy a nem munkapártiak sirlalmát sem lesz szabad emlékszóborral, megjelölni. Ilyen szimpptomák között mindenre el lehet készülni Magyarország:

Ugy tetszik, az osztrák delegátusok sunyi szemmel nézik azt a lethárgiát, a mi a munkapárt nagyobb dicsőségére a magyar nemzetet elfogta. Pedig a történelemből tudhatnák: mennyit ér Magyarország nélkül Ausztria. Vigyázzanak, mert „aki másnak vermet ás, maga esik bele”, az örök igazságszolgáltatás pedig nem fog különbséget tenni „magyur” és „szegény” között. V.

UJDONSÁGOK.

— **Halálozások.** Nagy részvétellel értesültünk Szokól Vazul livazényi gr. kel. Ielkészhálaláról. December elején betegeskedni kezdett s 7-re virradólag meghalt szívizületében. Temetésén, í. hó 9-én a zsilvölgyi, és hátszegvidéki görög papsg. nagyszámban volt képviselve, ugyiszent a helybeli felekezeti pappai is megjelentek a vég-tiszteletén, melyet a hátszegi gör. kel. esperes végzett. Szép családja és kiterjedt rokonsága gyászolja. Az örök világság fenyekedjék neki. — Ugyanezen napon temették özv. Mihályt s Jánosné urnót, Mihalusz Ede kincstári tisztviselő édesanyját, 68 éves korában szintén nagy részvét mellett. Végisztességén megjelentek a kincstári tisztviselők is Baumerth Károly főfelügyelővel az elükön. Áldott jó lélek volt a megboldogult, akit nemcsak övéi, hanem mindazok szerettek, akik őt ismerték. Nyugodjék békeben!

— **A vízvezeték munkálatai** rövid időn belül befejezés stádiumába jutnak s átadotnak a közhatalomnak. Mint többekelőt értesültünk, mo-sásra nagyon alkalmas; ivásra való használatáról csakis a csövek megtisztulása után lehet bírálatot mondani. Lényeges dolog, hogy a Kálvária víz-vezetéké nem szolgáltat vizet, amennyiben magasabban fekszik mint a viztartó. Szakértők vélemé-

nye szerint e célra készíthető gépek segítségével lehet óta a vizet felkeltetni, hogy a nagy költség-gel lefejtett hosszú csövezeték hasznavehetően műve legyen. A 15 napi közszemlére kitett vízdíjak megállapításából kitűnt, hogy olyankor is vízdíj vetetett ki, hol a kérdéses házak mellett levő utcákban nincs vízvezeték, s a közhatalomnak is jóval tovább vannak a szabályrendeletileg megállapított 200 méternél. Reméljük azonban, hogy e tekintetben a költség előjárósága méltányosan fog a lakosság érdekében eljárni.

— **A kath. nőegylet** Szilveszter estjén, a mint már említettük, tombolával egybekötött tea-estélyt rendez. Beleptíjdi személyenkint 1 korona, a mely egyuttal egy téára jogosít, hozzávaló süteménnyel. A nőegylet választmányja kimondotta, hogy a tombola-tárgyak és jótékonycéltú adományok gyűjtésére nem keresik föl az egyes családokat, hanem ez uton kéri a kegyes szívű adakozókat, hogy esetleges ajándékaikat Rottler Antalnénknőhöz (a Livazényben lakók), továbbá Dombora Lászlóné alelnőknőhöz (Kossuth-ut-csán lakók) és Grausam Károlyné ellenőrhöz (a kik az alsó kolóniában laknak) vinni vagy küldeni sziveskedjenek.

— **A ref. nőegylet** í. hó 6-án tartotta meg jótékonycéltú mulatságát melyen színre került: „Charlie Nénje” bohózat 3 felvonásos darabja. Mondanunk sem kell, hogy az előadás kitűnően sikerült, mert hisz szakavatott szereplőket láttunk a színpadon. Minden szereplőről külön nem emlíkezhetünk meg, de nagy készséggel konstatálhatjuk, hogy úgy a gyakorlott, mint a kezdő szereplők a legnagyobb precizitással kötötték le a hallgatók figyelmét s szerettek élvezetes eset a számszámú publikumunk. A mint értesültünk az estély anyagiilag is szépen sikerült. Feülfizettek: Dr. Rosenberg Ignázt 20 k., Winklehner János 16 k., Frischmann J. F., Müller Albert, Reimann Lázár 10—10 k., Janza Vazul, Huszt Aladár, Szakáts István 8—8 k., Erdős László, Győri József, Török Mór dr., Halmos Bruno dr., Weisz József dr. 6—6 k., Kepes Elek dr., N. N., Stern Manó dr., Swartz Lipót 5—5 k., Blascheck Aladár, Kováts Antal, Schállér Hermann dr., Szűszer Simon, Varadi Vilmos 4—4 k., Bátori Oszkár, Buday János, Bakó Ferencné, Reiner Andor, Rottler Antal, Schwart János 3—3 kor. Bordán István,

Grohmann Jenő, Hadnagy László, Matejko mérnök, N. N., N. N., Péterfy Béla, Lányi Lajos, Muntján Tivadar, Schuller Ferencné, Szilágyi Géza, Várady Zoltán dr. 2—2 k. Bácsy József 50 fill., Fogadják a nemes szívű adakozók, úgy a saját, mint a felruházandó szegény gyermekek nevelőn, ösztinte és hálás köszönetünk kifejezését.

Ref. nőegylet elnöksége.

— **Közgyűlési meghívó.** Ezuton kérem fel a „Petrosényi Diákaszalt Egyesület” t. választmányát, alapító, rendes és pártoló tagjait, valamint a Zsilvölgy érdeklődő, ural társadalmát, hogy a Petrosényi Diákaszalt Egyesületnek í. é. dec. hó 20-án szombat este 6 órakor az állami főgimnázium emeleti dísztermében megtartandó rendes évi közgyűlésen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: zárszámadás, a tisztikar jelentése, új tisztikar választása. Egyuttal megragadom az alkalmat, hogy nagyközségünk figyelmét az utjévi üdvözletek megváltásánál humánus intézményünkre felhívjam ez évre, hogy e célra szál filléreikkel Pick Samu pénztárnok ur címére (Petrosényi Takarek-pénztár r-t.) elküldeni kegyeskedjenek.

Petrosényi, 1913. dec. 12-én.

Kitűnő tisztelettel: Erdész Ignác, áll. főgimn. tanár, titkár.

— **A petrosényi kath. legényegylet** í. évi december hó 31-én saját könyvtára javára a társulati vendéglőben (Hosszu-u. 6) műkedvelői előadással egybekötött Szilveszter-Estélyt rendez. Beleptíjdi: személyleg 120 kor., családjegy 3 korona. Előreváltott jegyekre, számozott helyek. Kezdeté este fél 9 órakor. A zenét Berki Kamilló zenekara szolgálja. Színre kerül: „Rang és mód”. Színmű 3 felvonásban. — Irtá: Szigeti József. Rendező: Távolgy Károly, Sugó: Quinzer A.

— **A vulkáni ifjúsági egyesület** 1913. december hó 26-án Vulkánban, az „Othon” kávéházban, saját pénztára javára Blascheck Aladár főbányagondnok, egyesületi elnök ur vezetésével a műkedvelői egybekötött táncv. rendez. Beleptíjdi: személyleg 1 kor., családjegy (3 személyre) 2 korona. Felhívásokat köszönettel fogadnának. Színre kerül: A falu rossza, Népszínmű 3 felvonásban.

— **Mozi hírek.** Mindkét helybeli mozi igazgatósága törekszik a közönségnek minél kellemesebb moziestétet szerzeni. Hangversenyek, nagyszabású filmek azok a melyekben a közönség gyönyörködhet: Az Uránia mozi e héten is szép darabokat mutatott és szebbnél szebb darabok bemutatását ígéri. Ilyenek: Germinalt nagy 6 felvonásos bányász dráma a francia mozi művészet nagy alkotása; a Hazátlan Hector Malot híres regénye alapján 5 felvonásban; az Örvény 8 felvonásban Jean Daxal a főszerepben.

Az Olimpia e héten is tartott jótékony-csál előadást a ref. nőegylet javára szent program-mal. Bemutatja Baiazzo szerelmét a legújabb magyarorsz. szöveg nélküli filmet, a melyen a képek tökéletessége fölőlségesse teszi a magyarorsz. szöveget.

— **75 % oti tantem.** Tekintettel a mai drágasági viszonyokra, az idén két tantem is lesz. Az első a kincstár, illetve a bánya adja (ha adja.) Erről még riport nem érkezett, a második jutalek 75 % oti tesz ki, mert ennyi jutaleknek megfelelő összeget takarít meg az, ki a karácsonyfadíszit Muntján Tivadarnál vásárolja be. Vegyük fel a Muntján tantemét.

— **Irrónal írott kéziratokat nem fogad el a Szekesztőség.**

festette, kifragta az állat alakját s tisztelettel volt iránta. A természetnekéln napjainkban is egyes emberek és egész családok valamely állat hievébe lesznek, az állat képét jelvényül választják s e jelvény apróléki fiura száll. A totemállatot dicsőítő képművészeit alkottaik.

Az ősember szinten tisztelte az állatot, kifejezte hódolatát azoknak képei előtt. Áhitattal kereste fel azokat az állatképeket, melyeket az ősművészek a családi szemlében, vagy a törzs templomában: a barlang sötét, mély odúiban a falra festettek, meg a szabadon álló sziklatalakra rajzolták, festették, sőt dombormű alakban kivették a totemállatok képét.

A barlangokban festményekkel díszített részei az ősember szentélyei voltak, eme szentélyekben mutatta be az ősember a vallási áldozatát. Tiszteletre méltóan ismerjük az ősember, nemcsak azért, mert a kultúra megalapozásán fáradozott és vasakarattal küzdött a kezdet nehézségeivel, de még inkább tisztelet érdemel azért, hogy vallásos meggyőződésének megfelelően: művészi alkotásainak színejavát vallásos érzelmi kiegészítéséhez szentelte.

Alapos az a vélemény, hogy az állatképeket ábrázoló jégkorszaki domborművekkel díszített sziklákon időnként elzárandókat az ősember, tehát ama szikladomborműve bucsujáróhelyek képeképei lehetek

Érdekes, hogy a barlangfestészet és a domborművek készítése a csiszolatlan kő korszakának végén megszűnt. A csiszolt kő korszakában elő-ember már inkább földműveléssel foglalkozott, a vadászatot kevésbé üzte és nemcsak a totem-kultusz is elegendő.

Hangsúlyozzuk itt még azt fontos igazságot, hogy ha az európai ősembernek totemizmussal kapcsolatos halotti kultusz volt is a vallás, abból nem következik és nem is követhető, hogy a totemizmus és az animizmus, vagyis a bönös szellemkultusz volt az első és egyedüli vallási elem.

Aki figyelemmel szemléli az ősember művészetének a valláshoz való viszonyát, az ősi művészeit alkotókat elhelyezést, az egyszerűségben nyilvánuló relatív fényt, annak bizonyára észbe jut ama párhuzam, mely az ősember művésze és a katonakombai művészet közt vonható.

A katonakombai művészet is kezdett volt, a keresztény művészet kezdete; az ősember művészele pedig az általános- és a vallási művészet kezdete volt. Érdekes, hogy mindkét vallási művészet melyben, a föld alatt, misztikus homályban született; mécesek pislogó lángjánál néztek ama képek, de a képről láthatatlan világosság áradt a hívó emberi szivekbe s a megnyugvás, e világosság az ősembernek s őskeresztények szívében járta, mint a modern ember szívében a röntgensugár, mely csak világít, de nem melegít.

Köszönetnyilvánítás.

Boldogult férjem elhalálása alkalmából személyesen, vagy írásban nyilvánított szíves résztvétükért, fogadják őszinte köszönetemet.

Livazény, 1913. dec. 10.

özv. Socol Vazulné és gyermekei.

HIRDETÉSEK.

Petrozsény nagyközség előjáróságától.

5743/913. kig. szám.

Hirdetmény.

Petrozsény nagyközség előjárósága közhírré teszi, hogy a vízvezetési díjak kivetésének alapjául szolgáló összeírás a község házában közszemlére **december 10-től december 25-ig** bezárólag ki van téve, figyelmeztetjük ennél fogva a vízdíj köteleseket, hogy az összeírás ellen amennyiben 15 napon belül esetleges észrevételeiket nem érvényesítik, a későbbi felszámolásokat figyelembe nem fognak venni.

Petrozsény, 1913. év december hó 10-én.

Az előjáróság.

6318/1913. tkvi szám.

Árverési hirdetmény és kivonat.

A petrozsényi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság Dr. Tyirea Mihály ügyvéd által képviselt Szilágyi Ferenc végrehajtónak Sottinga Dán végrehajtást szenvedő elleni árverési ügyében a végrehajtási árverést végrehajtónak 90 kor. tőke 13 kor. 40 fillérben megállapított eddigi, a jelen kereséért 21 koronában megállapított eddigi költség iránti követelés kielégítése végett a dévai kir. törvényszék a petrozsényi kir. bíróóság területén levő és Petrozsény község határán fekvő végrehajtást szenvedő nevén álló: a petrozsényi 102. szíjtkvben A. I. 4 rdsz. 739 hrsz. alatt felvett ingatlanbéli A. 4. B. 2. alatti 5/24-ed jutalékára 7 kor. 90 fill. az uo. 100 szíjtkvben A. I. 10. 11. rdsz. 733 hrsz. alatt felvett, valamint az 534 szíjtkvben foglalt közös erdő és legelőből járó 90/5624-ed ingatlanbéli A. 3. B. 3. alatti 7/12-ed jutalékára 298 kor. 06 fill. az uo. 106. szíjtkvben A. I. 4—6. rdsz. 743, 749, 756, hrszámok alatt felvett ingatlanbéli A. 5. B. 7. alatti jutalékra 5/48-ad rész 25 kor. 95 fill. az uo. 107. szíjtkvben A. I. 2. rdsz. 760 hrsz. alatt felvett ingatlanbéli A. 3. B. 7. alatti 5/24-ed jutalékra 20 kor. 20 fill. az uo. 123. szíjtkvben A. I. 4. rdsz. 816/2. hrsz. felvett ingatlanbéli B. 5. A. 7. alatti 5/48-ad jutalékra 32 kor. 80 fill. az uo. 130 szíjtkvben A. I. 3. rdsz. 826. hrsz. a felvett ingatlanbéli A. 7. alatti jutalékra 4 kor. 7 f. az uo. 132. szíjtkvben A. I. 5—7. rdsz. 823, 829, 835, hrszámok alatt felvett ingatlanbéli A. 8. B. 12. alatti 15/96-od jutalékra 56 kor. 60 fill. az uo. 134. szíjtkvben A. I. 833. 844. hrszámok alatt felvett ingatlanbéli A. 9. alatti 1/3-ad jutalékra 35 kor. 66 fill. az uo. 175. szíjtkvben A. I. 6—9. rdsz. 1141, 1161, 1552, 1553, hrsz. alatt felvett ingatlanbéli A. 5. B. 20 alatti 11/36-od jutalékra 482 kor. 24 fill. az uo. 177. szíjtkvben A. I. 2. rdsz. 1156. hrsz. felvett ingatlanbéli A. 6. B. 17. alatti 1/12-ed jutalékra 33 kor. 50 fill. az uo. 808. szíjtkvben A. I. 7—12. rdsz. 733, 734, 740, 847, 1163, 1165, hrsz. alatt felvett ingatlanbéli B. 6. alatti 1/3-ad jutalékra 229 kor. 34 fill. egyenkint és összesen

1226 kor. 32 fillérben megállapított kiküáltási árban elrendeli azon kiegészítéssel, hogy az 1908. évi XLI. t. c. 26. §-a alapján házbéradó alá eső ingatlanok a kiküáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron el nem adhatók.

Az árverés megtartására határnapul **1914. évi február hó 2-ik napjának d. e. 9 órája** az alulírott kir. bíróóság, mint telekkönyvi hatósághoz kitézi.

Az árverés a 175. sz. és 177. szíjtkvben. C. 1. és C. 4. özv. Sottinga Péterné szül. Toma Máriuca javára bekebelezett hasznélvezeti jogot nem érinti.

Árverezni szándékozók, kivéve a kir. kincstárt, továbbá az 1889. évi XXX. t. c. 10. §-ának második bekezdése alapján adómentes záloglevelek kibocsátására jogosított és Bpsten székelő r. t. és szövetkezeteket, valamint az 1898. évi XXIII. t. c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezeteket, mely utóbbiak a javukra zálogjoggal megterhelt ingatlanok elárverezésénél bánatpénzt letenni nem kötelesek, tartoznak minden egyes ingatlan kiküáltási árának 20 %-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

Azon árverező, ki az árverés alá bocsátott ingatlanért a kiküáltási áránál magasabb ígérést tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kiküáltási ár százaléká szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni.

Ha ennek a kötelezettségnek eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és a haladéktalanul folytatandó árverésben részt nem vehet.

A bánatpénz letétele alól az 1908. évi XLI. t. c. 21 §-a alapján felmentett árverelő, a bánatpénz kiegészítésének megfelelő összegét nem köteles letenni

A kir. bíróóság mint telekkönyvi hatóság.

Petrozsény, 1913. november hó 15.

Dr. Tribusz s. k. kir. bíró.

A kiadmány hitelül:

Kovács s. k. kir. tdkvvezető.

HIRDESSZEN a Zsilvölgyében!

THIERRY A. gyógyszerész BALZSAMA



Allein echter Balsam
aus der Schulzengel-Apotheke des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Utolérhetetlen hatású tüdő- és mellbetegségeknel, enyhíti a katarrhust, megszünteti a fájdalmat okozó köhögést, Torokgyulladást, rekedtséget és gégebetegséget megszüntet, valamint lázt, különösen jó hatású gyomorgörccs és kólika ellen. Gyógyhatású aranyér és altesti-bánfalmaknál, tisztítja a veséket, étvágygerjesztő és elősegíti az emésztést. Kiténően bevált fogfájásnál, lyukas fogak, szájbűznel, valamint az összes száj vagy gyomortól eredő bűzt. Giliszták ellen biztos hatású. Meggyógyít minden sebet, sebhelyet, orbáncot, láztól eredő hólyagot, kelést szemölcsöt, égési sebeket, megfagyott testrészeket, vart és kiütéseket. Fülbántalmak ellen kiténő hatású. Minden háznál, különösen influenza, kolera és más járványoknál kéznél legyen.

Írjunk: Thierry A. Örangyal-gyógytárának Pragrada Rohitsch mellett.

12 kis vagy 6 dupla vagy 1 nagy specialüveg 5-60 kor.

Nagyobb megrendeléseknél jelentékeny árengedmény!

THIERRY A. gyógyszerész egyedül valódi CENTIFOLIA KENŐCSE.

Megakadályoz s megszüntet vérmérgezést, fájdalmas operációkat leggyakrabban feleslegessé tesz. Használatos gyermekágyas nőknél lájzó emlők, tejmegindítás, rekedés, emlő megkeményedés ellen. Orbánc, feltört lábak, sebek, dagadt végtagok, csontszu, fekélyek, lüts, szúrás, lövés, vágás vagy zuzódás által okozott sebeknél kiténő gyógyhatású szer. Idegen testek eltávolítására mint: üveg, szálka, por, serét, tüske stb. kinövések, karbnkulus, képződmények, valamint rák ellen, türeg, rothadás és körömgünylés, hólyag, égési sebnél, hosszú betegségeknel előforduló fölfekvésnél, vérkélészeknél fülfolyságnál, valamint kipállás ellen gyermekeknel stb. stb. kiténő hatású.

— 2 tégely ára 3-60. korona a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett kapható. — Budapestben kapható: Török József gyógyszerertárában, valamint az ország legtöbb gyógyszerertárában. — Nagyban: Thalmayer és Seitz, Kochmeister ntódaí és Radonovics Testvérek drogeriákban Budapestben kapható. — Ahol nincs lerakat rendeljük közvetlenül!

THIERRY A. Örangyal-gyógyszertár PREGRADA (Rohitsch-Sauerbrunn mellett)



Kiadó lakás.

Petrozsényben a Vasut-utcában egy 5 szoba, konyha, kamra és pincéből álló lakás, valamint nagy udvar, kert és több mellék épületükkel együtt kiadó. A lakás átalakítható 2 család részére is. Bővebbet

STANCA AVRAM

1-2

gör. kel. Ielkésznél.

Egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik GRAUSAM KÁROLY fűszerkereskedésében, Petrozsény. 1-3.

BRASSAY JÓZSEFNÉL

egy 2 szoba, konyha és kamrából álló, ely irodának is használható kiadó. 1—m

SINGER-féle varrógép olcsón eladó!

Cim e lap kiadóhivatalában.